

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

 Projekt współfinansowany przez
Unię Europejską w ramach
Europejskiego Funduszu
Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Nazwa przedmiotu		Kod ECTS	
Elementy metodologii filozofii		8.1.0507	
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot			
Zakład Metafizyki, Filozofii Religii i Filozofii Współczesne			
Studia			
wydział	kierunek	poziom	pierwszego stopnia
Wydział Nauk Społecznych	Filozofia	forma	stacjonarne
		moduł	wszystkie
		specjalnościowy	wszystkie
		specjalizacja	wszystkie
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących)			
dr Marek Pepliński			
Formy zajęć, sposób ich realizacji i przypisana im liczba godzin		Liczba punktów ECTS	
Formy zajęć		4	
Wykład, Ćw. audytoryjne		wykład 2 ECTS	
Sposób realizacji zajęć		ćwiczenia 2 ECTS	
zajęcia on-line, zajęcia w sali dydaktycznej		4 ects = 100 h	
Liczba godzin		30 h wykład	
Ćw. audytoryjne: 30 godz., Wykład: 30 godz.		30 h ćwiczenia	
		20 h przygotowanie do egzaminu	
		5 h przygotowanie prezentacji na ćwiczenia	
		15 h przygotowanie do kolokwium na ćwiczenia	
Termin realizacji przedmiotu			
2022/2023 letni			
Status przedmiotu		Język wykładowy	
obowiązkowy		polski	
Metody dydaktyczne		Forma i sposób zaliczenia oraz podstawowe kryteria oceny lub wymagania egzaminacyjne	
<ul style="list-style-type: none"> - Analiza tekstów z dyskusją - Dyskusja - Wykład konwersatoryjny - Wykład problemowy - Wykład z prezentacją multimedialną - Zajęcia zdalne z wykorzystaniem Platformy Edukacyjnej i MsTeams - Zajęcia zdalne z wykorzystaniem Platformy Edukacyjnej lub MsTeams		Sposób zaliczenia	
		- Zaliczenie na ocenę	
		- Egzamin	
		Formy zaliczenia	
		- egzamin ustny	
- wykonanie pracy zaliczeniowej - projekt lub prezentacja			
		- zaliczenie ustne	
		- egzamin pisemny z pytaniami (zadaniami) otwartymi	
		- Wykonywanie notatek, streszczeń, spisów treści z zadanych tekstów na ćwiczenia lub obowiązujących na egzaminie oraz terminowe, zgodne z ustaleniami Prowadzącego przesyłanie jej wspomnianej osobie. Egzamin/zaliczenie/kolokwium na platformie MS Teams.	
		- egzamin pisemny testowy	
		- ustalenie oceny zaliczeniowej na podstawie ocen cząstkowych otrzymywanych w trakcie trwania semestru	
		- wykonanie pracy zaliczeniowej - przeprowadzenie badań i prezentacja ich wyników	
		- kolokwium	
		- egzamin pisemny (dłuższa wypowiedź pisemna / rozwiązanie problemu)	
		Podstawowe kryteria oceny	

Obowiązuje materiał przedstawiony na poprzedzających wykładach i ćwiczeniach, przygotowanie do zajęć, w tym o ile Prowadzący tego zażyczy przygotowane notatki z zadanych fragmentów lektur.

Ocena z wykładu:

Obowiązuje materiał z wykładu, zadane fragmenty podręczników oraz materiał z wszystkich lektur omawianych na ćwiczeniach.

Ocena z ćwiczeń:

A. Sposób zaliczenia, zgodny z Regulaminem Studiów UG. Ocena uwzględnia wymagania formalne dotyczące obecności. Ta jest obowiązkowa.

Zaliczenie z oceną

B. Formy zaliczenia

Ocena zaliczenia dokonana będzie na podstawie punktacji częściowych otrzymywanych w trakcie trwania semestru. Obowiązuje znajomość materiału z wykładu, a także zadanych do przeczytania oraz omawianych na zajęciach lektur. Każda osoba niezależnie od tego, czy podczas ćwiczeń prezentowała materiał i/lub streszczenie / rozprawkę / esej dotyczący tematyki czytanego tekstu (6-10 stron), przesyła pracę pisemną, w formie tekstu naukowego, porządnie napisaną i sformatowaną, dotyczącą treści omawianej lektury (0-45%); Twórcza (pomysły, interpretacje, zasadna krytyka) aktywność, dotycząca przedmiotu dociekań na zajęciach (0-5%). Maksymalnie dwa kolokwia pisemne z pytaniami (zadaniami) otwartymi, zbierające materiał z większości zajęć (50%). Przy podliczaniu punktacji i ocenie brane są pod uwagę kryteria związane z formalnymi warunkami dotyczącymi obecności. Wymóg aktywności na ćwiczeniach dotyczy wszystkich - aktywne uczestnictwo w zajęciach przejawia się w dokonaniu przez studentkę/ta przeczytaniu, zrozumieniu omawianego tekstu, umiejętności zaprezentowania zawartych w tekście treści oraz dyskusji na jego temat. W zależności od liczby studentów możliwe jest przeprowadzenie przez jedną osobę dwóch prezentacji. Wymóg przesłania pracy dotyczy w takim wypadku tylko jednego tekstu.

C. Podstawowe kryteria - ocena zgodna z punktacją regulaminu studiów UG; punkty przypisywane są poprawnej odpowiedzi lub wykonanemu zadaniu, sprawdzających nabycie efektów kształcenia

Ocena zgodna z punktacją regulaminu studiów UG; punkty przypisywane są poprawnej odpowiedzi lub wykonanemu zadaniu sprawdzającymi nabycie efektów kształcenia

bardzo dobry 5,0 91 i więcej

dobry plus 4,5 4,5 81-90

dobry 4,0 71-80

dostateczny plus 3,5 61-70

dostateczny 3,0 51-60

niedostateczny 2,0 50 i mniej

Sposób weryfikacji założonych efektów uczenia się

K1_W02 zna podstawową terminologię szkół i kierunków filozofii w języku polskim, niezbędną dla uprawiania metodologii filozofii H1A_W02 - praca pisemna, kolokwium, dyskusja, wypowiedź ustna

K1_W04 zna zależności między głównymi subdyscyplinami filozoficznymi i logicznymi H1A_W04 - praca pisemna, kolokwium, wypowiedź ustna

K1_W05 ma uporządkowaną znajomość głównych kierunków w obrębie różnych szkół filozofowania H1A_W03 H1A_W04 - praca pisemna, kolokwium, dyskusja

K1_W09 zna podstawowe metody badawcze i strategie argumentacyjne właściwe dla danej szkoły lub kierunku filozoficznego K1_W09 - praca pisemna, kolokwium, dyskusja

K1_U04 czyta i interpretuje tekst filozoficzny H1A_U03 H1A_U05 - praca pisemna, referat, kolokwium, wypowiedź ustna

K1_U05 poprawnie stosuje poznaną terminologię filozoficzną z metodologii filozofii H1A_U04 - referat, kolokwium, wypowiedź ustna

K1_U07 przytacza, formułuje, analizuje argumenty w obszarze metodologii filozofii, identyfikuje ich kluczowe tezy i założenia H1A_U05 H1A_U03 - praca pisemna, referat, kolokwium, wypowiedź ustna

K1_K01 zna zakres posiadanej przez siebie wiedzy i posiadanych umiejętności, rozumie potrzebę ciągłego dokształcania się i rozwoju zawodowego H1A_K01, H1A_K06 - zachowanie w trakcie rozmowy

K1_K02 jest otwarty na nowe idee i gotów do zmiany opinii w świetle dostępnych danych i argumentów, zachowuje krytycyzm wobec różnych stanowisk filozoficznych, w tym swojego H1A_K01 - dyskusja, odpowiedź ustna, zachowanie w trakcie rozmowy

K1_K03 dyskutuje w oparciu o uzyskaną wiedzę, racjonalnie broni swego stanowiska, potrafi przedstawić obronę i krytykę pewnej metody filozofowania H1A_K03 - - dyskusja, odpowiedź ustna, praca pisemna

Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi

A. Wymagania formalne

Formalne warunki dotyczące obecności.

Z powodów respektowania ECTS warunkiem UNIEMOŻLIWIAJĄCYM kwalifikację (przystąpienie do egzaminu / zaliczenie) jest nieobecność na zajęciach w wymiarze 6 i więcej dla 15 zajęć. Jest to niezależne od tego, czy nieobecności te są mają przyczynę w chorobie czy zdarzeniu losowym. W szczególnych wypadkach Prowadzący zostawia sobie prawo do wyznaczenia sposobu odpracowania nieobecności.

Obecność na wykładach jest sprawdzana. Nieusprawiedliwiona nieobecność na trzech i więcej wykładach skutkuje automatycznie obniżeniem rezultatu kwalifikacji o wartość 1/2 lub 1. (Dla 15, 3 nieobecności = -1/2; 4-5 = -1.)

Obecność na ćwiczeniach jest obowiązkowa, będzie sprawdzana. Nieobecność na trzech i więcej ćwiczeniach skutkuje automatycznie obniżeniem rezultatu kwalifikacji o wartość 1/2 lub 1 (Dla 15, 3 nieobecności = -1/2; 4-5 = -1.)

B. Wymagania wstępne

Cele kształcenia

Zapoznanie osoby studiującej z problematyką metodologii filozofii, zwłaszcza z jej charakterystyką metodologiczną. Przygotowanie studenta do rozumienia filozofii, jej złożoności i uwarunkowań, ważniejszych koncepcji makrometody filozofowania, wymiarów poznawczego, praktycznego, indywidualnego i społecznego, relacji do nauk szczegółowych oraz innych dziedzin kultury. Zdobycie umiejętności krytycznej oceny filozofowania i jego rezultatów. Poznanie specyfiki samej filozofii jak i poszczególnych metod filozoficznych oraz ich ograniczeń.

Treści programowe

Wykład

Problematyka metodologii filozofii w szerokim i wąskim ujęciu. Metodologia filozofii a metafizyka.

Podstawowe pojęcia niezbędne do wyznaczenia makrometody filozofowania danego filozofa.

1. Metoda filozofowania, makrometoda filozofowania i charakterystyka metodologiczna filozofowania, metody proste a metody złożone.
2. Podmiot filozofujący i elementy wyznaczające filozofię - źródła filozofowania i odpowiadające im postawy filozoficzne, wiedza przed i pozafilozoficzna jako baza zewnętrzna filozofowania, dążenia i oczekiwania filozofa; koncepcja relacji podmiotu filozofującego do sfery przyrody i społecznej.
3. Czynności filozofowania i ich formy/metody.
4. Cele i zadania filozofowania. Teoretyczny i praktyczny aspekt filozofowania.
5. Minimalizm i maksymalizm filozofowania.
6. Rezultaty filozofowania.
7. Klasyfikacja głównych obiektów filozofowania.
8. Relacja filozofii do innych praktyk oraz nauk w starożytności, średniowieczu, nowożytności i współcześnie.
9. Paradygmaty filozofowania.

Główne koncepcje filozofowania.

1. Osobliwości metodologiczne różnych typów nauk.
2. Miejsce filozofii w klasyfikacji nauk przy uwzględnieniu różnych koncepcji filozofowania.

Problem autonomii filozofii.

1. Filozofia pozytywna, scjentyistyczna, naukowa, akademicka, światopoglądowa.
2. Relacja filozofii do nauk szczegółowych, światopoglądu, ideologii, religii, sposobu życia.
3. Filozofia jako nauka ścisła a filozofia jako dążenie do dobrego życia.

Podziały, natura i specyfika metod filozoficznych. (Kamiński, Stępień, Herbut)

Metody filozofowania w poszczególnych koncepcjach filozofowania

Problematyka argumentacji filozoficznej, jej rzetelności i oceny jej wartości.

B. Problematyka ćwiczeń. Analogicznie jak problematyka wykładu, z którą jest skorelowana, z akcentem na poniższe zagadnienia:

1. Ufundowanie filozofii jako nowej praktyki kulturowej w starożytności.
2. Przemiany paradygmatów i metod filozofowania w dziejach.
3. Podstawowe metody i koncepcje filozofowania z akcentem na filozofię analityczną i fenomenologię.
4. Poszczególne metody filozoficzne i ich krytyka.

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):

Do zdania egzaminu z wykładu obowiązuje po pierwsze materiał:

Wykład i prezentacje z wykładu.

Bocheński J., Współczesne metody myślenia, Poznań 1992.

Brożek A., O pytaniach filozoficznych i ich rozstrzygalności, „Studia Philosophiae Christianae” 45 (2009), 1, 7-25.

Domański J., Metamorfozy pojęcia filozofii, Warszawa 1996.

Herbut Józef, Elementy metodologii filozofii, Lublin 2007.

Judycki S., Czy istnieją rozstrzygające argumenty filozoficzne? w: "Internetowe Czasopismo Filozoficzne Diametros" www.diametros.iphils.uj.edu.pl 2 (2004), s. 39-56.

Pepliński, M., Kwestionariusz metafizyczny. Wykład.

Sokołowski R. 2012, Wprowadzenie do fenomenologii, Kraków: Wydawnictwo WAM.

Stępień A. B., Wstęp do filozofii, Lublin 1994, r. I, §3-6 (od § 3. Poznanie filozoficzne do § 6. Filozofia a światopogląd, s. 20-44.)

Szubka, T., Filozofia analityczna. Koncepcje, metody, ograniczenia, Wrocław 2009.

Kołąkowski L., Husserl i poszukiwanie pewności, Warszawa 1990.

Nelson L., O sztuce filozofowania, Kraków 1994.

Pepliński, M., Filozofowanie a prawda o człowieku „Filo–Sofija” vol. 26 (2014/3), s. 85-98.

Pepliński M., Ani racjonalizacja światopoglądu, ani rezygnacja z mądrości. Czy metafizyka Kazimierza Twardowskiego może być wyznacznikiem rzetelnie uprawianej filozofii klasycznej?

Po drugie, na egzaminie obowiązuje znajomość wszelkich lektur omawianych i zadanych na ćwiczenia w danym roku akademickim.

Literatura do samodzielnego studiowania.

Bocheński Józef, Ku filozoficznemu myśleniu, Warszawa 1986.

Bocheński J., Współczesne metody myślenia, Poznań 1992, s. 26-40.

Kołąkowski L., Husserl i poszukiwanie pewności, Warszawa 1990.

Kamiński Stanisław, Nauka i metoda, Lublin 1992.

Stępień A. B. i Tadeusz Szubka (red.), Studia metafizyczne, t. I, Lublin 1993.

Strawson Peter, Analiza i metafizyka: wstęp do filozofii, Wydawnictwo Znak, Kraków 1994, przekł. Adam Grobler.

Martens, E., Schnadelbach H., Filozofia. Podstawowe pytania. przeł. K.Krzemieniowa, Warszawa 1995.

Ćwiczenia – do wyboru 5-8 tekstów, artykułów lub fragmentów książek – do przeczytania i przedyskutowania na ich podstawie problemów poruszanych na wykładzie.

A. Literatura podstawowa, do przeczytania w domu i analizy na ćwiczeniach (wybrane teksty z poniższych i literatury podstawowej)

Bocheński J., Współczesne metody myślenia, Poznań 1992.

Brożek A., O pytaniach filozoficznych i ich rozstrzygalności, „Studia Philosophiae Christianae” 45 (2009), 1, 7-25.

Chenu M-D., Wstęp do filozofii św. Tomasza z Akwinu, Kęty 2001.

Domański Juliusz, „Scholastyczne” i „humanistyczne” pojęcie filozofii, wydanie drugie, poprawione i uzupełnione, Wydawnictwo Antyk, Kęty 2005

Grondin Jean, Wprowadzenie do hermeneutyki filozoficznej, Kraków 2007

Hadot P., Filozofia jako sposób życia, w: tenże, Filozofia jako ćwiczenie duchowe, Warszawa 2003, s. 287-302.

Ingarden R., Wstęp do fenomenologii Husserla, Warszawa 1974, 145-215.

Ingarden R., Z badań nad filozofią współczesną, Warszawa 1963, 550-622.

Judycki S., Czy istnieją rozstrzygające argumenty filozoficzne?, w: "Internetowe Czasopismo Filozoficzne Diametros" www.diametros.iphils.uj.edu.pl 2 (2004), s. 39-56.

Nelson L., Metoda krytyczna i stosunek psychologii do filozofii, w: tenże, O sztuce filozofowania, Kraków 1994, s. 43-113.

Nelson L., O sztuce filozofowania, Kraków 1994.

Nelson L., O sztuce filozofowania, w: tenże, O sztuce filozofowania, Kraków 1994, s. 15-41.

Obolevitch, Teresa, Wiedza a wiara w myśli patrystycznej, Kraków 2015.

Przyłębski A, red., Uniwersalny wymiar hermeneutyki, Poznań 1997.

Stępień A. B. i Tadeusz Szubka (red.), Studia metafizyczne, t. I, Lublin 1993.

Strawson Peter, Analiza i metafizyka: wstęp do filozofii, Wydawnictwo Znak, Kraków 1994, przekł. Adam Grobler.

Strawson Peter, Różne koncepcje filozofii analitycznej, Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, „Roczniki Filozoficzne”, XXXIV/1986, s. 83-119, przekł. Tadeusz Szubka.

Szubka Tadeusz (red.), Metafizyka w filozofii analitycznej, Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Lublin 1996.

Szubka, T., Filozofia analityczna. Koncepcje, metody, ograniczenia, Wrocław 2009.

Szulakiewicz M., Od transcendentalizmu do hermeneutyki, Rzeszów 1998.

Torzewski Wojciech, Hermeneutika jako filozofia dziejowości, Bydgoszcz 2012.

B. Literatura uzupełniająca (nieobowiązująca)

Czeżowski Tadeusz, Odczyty filozoficzne, Towarzystwo Naukowe w Toruniu, Toruń 1960.

Davidson Donald, Eseje o prawdzie, języku i umyśle, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1992, przekł. Barbara Stanosz.

Dummett Michael, Logiczna podstawa metafizyki, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1998, przekł. Wojciech Sady.

Frege Gottlob, Pisma semantyczne, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1977, przekł. Bogusław Wolniewicz.

Gellner Ernest, Słowa i rzecz, czyli nie pozbawiona analizy krytyka filozofii lingwistycznej, Książka i Wiedza 1984, przekł. Teresa Hołówna.

Gutowski Piotr i Tadeusz Szubka (red.), Filozofia brytyjska u schyłku XX wieku, Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Lublin 1998.

Hempeliński Michał, Brytyjska filozofia analityczna, Wiedza Powszechna, Warszawa 1974.

Henry M., O fenomenologii, Warszawa 2007.

Hintikka Jaakko, Eseje logiczno-filozoficzne, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1992, przekł. Adam Grobler.

Husserl E., Idee czystej filozofii i fenomenologicznej filozofii, Warszawa 1967.

Kamiński Stanisław, Nauka i metoda, Lublin 1992.

Marciszewski W., Mała encyklopedia logiki, Wrocław 1988

Moustakas Clark, Fenomenologiczne metody badań, Białystok 2001.

Pelc Jerzy, Wstęp do semiotyki, Warszawa 1984.

Rosnerowa H., Jedność filozofii i wielość języków, Warszawa 1975

Stanisław Kamiński, Argumentacja filozoficzna w ujęciu analityków [w:] Kamiński Stanisław, Filozofia i metoda, Towarzystwo Naukowe KUL, Lublin,

1993, s. 133-150.

Strawson Peter, Indywidua. Próba metafizyki opisowej, Instytut Wydawniczy PAX, Warszawa 1980, przekł. Bohdan Chwedeńczuk.

Szubka Tadeusz, Metafizyka analityczna P.F. Strawsona, Redakcja Wydawnictw Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Lublin 1995.

Kierunkowe efekty uczenia się	Wiedza
<p>Rozpoznaje podstawowe dziedziny i koncepcje filozofii; wskazuje kluczowe cechy danej koncepcji filozofii; wymienia elementy składowe makrometody filozofowania; dzieli metody filozofowania na proste i złożone; wymienia proste i złożone metody filozofowania używane w danej koncepcji filozofii; definiuje koncepcje argumentacji filozoficznej; wskazuje na / odnajduje związki między koncepcją argumentacji i oceną jej wartości; wymienia i odróżnia różne nurty filozofii współczesnej; identyfikuje i wskazuje zależności między dziedzinami filozofii</p> <p>K1_W02, K1_W04, K1_W05, K1_W09 K1_U04 K1_U05 K1_U07 K_K01 K_K02 K_K03 K1_K02</p>	<p>K1_W02 zna podstawową terminologię szkół i kierunków filozofii w języku polskim, niezbędną dla uprawiania metodologii filozofii</p> <p>K1_W04 zna zależności między głównymi subdyscyplinami filozoficznymi i logicznymi</p> <p>K1_W05 ma uporządkowaną znajomość głównych kierunków w obrębie różnych szkół filozofowania</p> <p>K1_W09 zna podstawowe metody badawcze i strategie argumentacyjne właściwe dla danej szkoły lub kierunku filozoficznego</p>
	Umiejętności <p>K1_U04 czyta i interpretuje tekst filozoficzny</p> <p>K1_U05 poprawnie stosuje poznaną terminologię filozoficzną z metodologii filozofii</p> <p>K1_U07 przytacza, formułuje, analizuje argumenty w obszarze metodologii filozofii, identyfikuje ich kluczowe tezy i założenia</p>
	Kompetencje społeczne (postawy) <p>K_K01 zna zakres posiadanej przez siebie wiedzy i posiadanych umiejętności, rozumie potrzebę ciągłego doskonalenia się i rozwoju zawodowego</p> <p>K_K02 zachowuje krytycyzm wobec różnych stanowisk filozoficznych, w tym swojego</p> <p>K_K03 dyskutuje w oparciu o uzyskaną wiedzę, racjonalnie broni swego stanowiska, potrafi przedstawić obronę i krytykę pewnej metody filozofowania</p> <p>K1_K02 jest otwarty na nowe idee i gotów do zmiany opinii w świetle dostępnych danych i argumentów</p>
Kontakt marek.peplinski@ug.edu.pl	